

Archeologienota
Lochristi – Oude Veldstraat (lot 3)

Jordi Bruggeman en Ruth Ferket

Temse
2017

Colofon

Rapporten van het archeologisch onderzoeksbureau All-Archeo bvba

All-Archeo bvba
Laagstraat 12
9140 TEMSE

Wettelijk depot nummer
D/2017/12.807/107

© All-Archeo bvba

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en /of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

All-Archeo bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Verslag resultaten bureauonderzoek	5
2.1	Administratieve gegevens	5
2.2	Archeologische voorkennis	6
2.3	Onderzoeksopdracht	6
2.3.1	Vraagstelling en randvoorwaarden	6
2.3.2	Beschrijving geplande werken.....	7
2.3.3	Werkwijze	9
2.4	Assessmentrapport	9
2.4.1	Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied.....	9
2.4.2	Historische beschrijving van het onderzochte gebied	15
2.4.3	Het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader	19
2.4.4	Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese.....	20
2.4.5	Afweging noodzaak verder vooronderzoek	21
3	Samenvatting.....	22
4	Bibliografie	23
4.1	Publicaties	23
4.2	Websites	23
5	Bijlagen	24
5.1	Archeologische periodes	24
5.2	Plannenlijst	24
5.3	Fotolijst.....	24

1 Inleiding

De archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de aanvraag van een verkavelingsvergunning waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt en waarbij de percelen helemaal buiten de archeologische zones liggen, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones,¹ zoals bepaald in artikel 5.4.2 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Het onderzoeksgebied valt niet binnen een beschermde archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt.²

Alle coördinaten die weergegeven worden, zijn uitgedrukt in Lambert 72, tenzij anders vermeld.

De uitvoering van vooronderzoek zonder ingreep in de bodem gaat steeds de uitvoering van vooronderzoek met ingreep in de bodem vooraf. Het doel van een archeologisch vooronderzoek wordt immers met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed bereikt.

¹ <https://geo.onroenderfgoed.be>

² <https://geo.onroenderfgoed.be>

2 Verslag resultaten bureauonderzoek

Het doel van de archeologische bureaustudie is de aanwezigheid, aard en bewaringsomstandigheden van de archeologische monumenten te kunnen inschatten, de landschappelijke opbouw van het gebied te kennen, om de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed in te schatten en daaruit concrete aanbevelingen te formuleren voor de verdere prospectiestrategie.

2.1 Administratieve gegevens

Projectcode: 2017F87

Erkend archeoloog: All-Archeo bvba, OE/ERK/Archeoloog/2015/00018

Locatie (provincie, gemeente, deelgemeente, adres, toponiem, toponiem): Oost-Vlaanderen, Lochristi, Lochristi, Oude Veldstraat, Oude Veldstraat

Bounding box x/y Lambert 72 coördinaten:

- 113850, 201085
- 113863, 201037
- 113847, 201032
- 113834, 201080

Kadastraal plan:

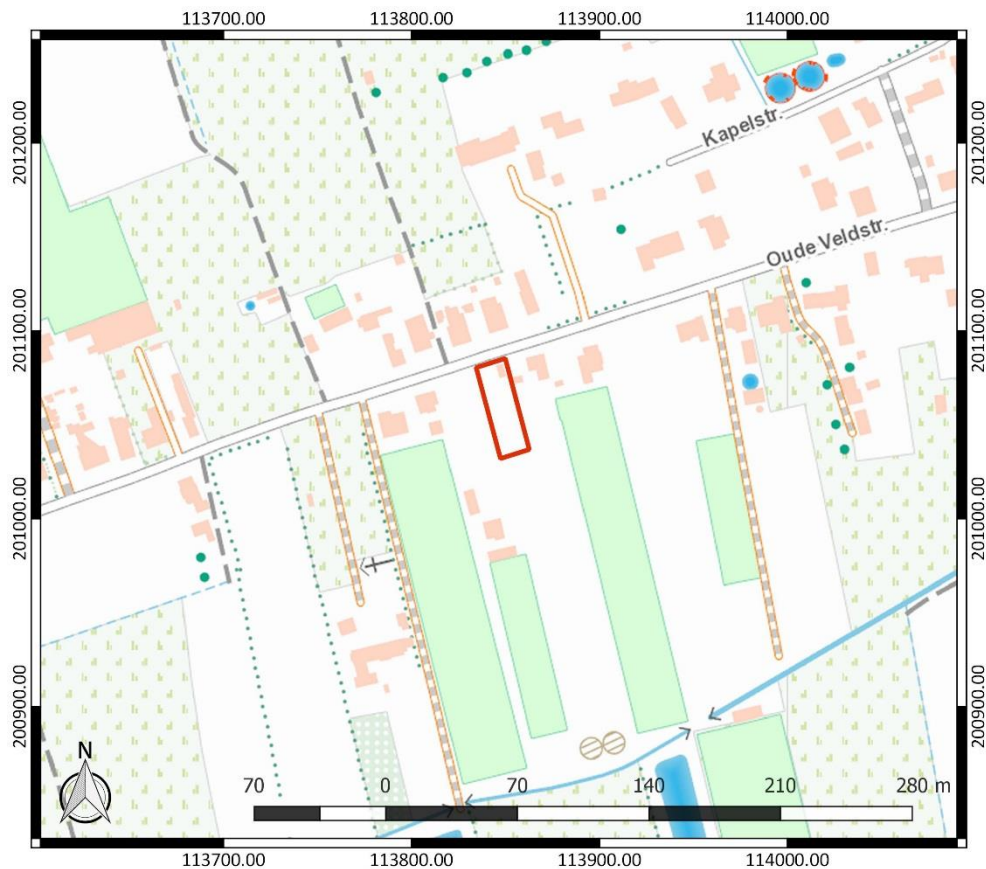

Figuur 1: Kadastraal plan met aanduiding van het onderzoeksgebied in rood (www.geopunt.be)

Kadastrale percelen: Lochristi, Afdeling 1, sectie B, nummer 85g (partim), 90b (partim)

Oppervlakte onderzoeksgebied: ca. 780 m²

Topografische kaart:

Figuur 2: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.dov.vlaanderen.be>)

Begin- en einddatum uitvoering onderzoek: 05/07/2017 – 27/07/2017

Relevante termen uit de thesauri bij de Inventaris Onroerend Erfgoed: bureauonderzoek, steentijd, middeleeuwen, nieuwe tijd, nieuwste tijd, akkerland

Verstoorde zones: er zijn geen gekende verstoorde zones.

2.2 Archeologische voorkennis

Niet van toepassing.

2.3 Onderzoeksopdracht

2.3.1 Vraagstelling en randvoorwaarden

Naar aanleiding van de geplande werken ter hoogte van het onderzoeksterrein werd een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd. Hierbij staat de vraag centraal wat de impact zal zijn van de geplande werken op het archeologisch bodemarchief. Op basis daarvan wordt een afweging gemaakt of verder archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem nodig is.

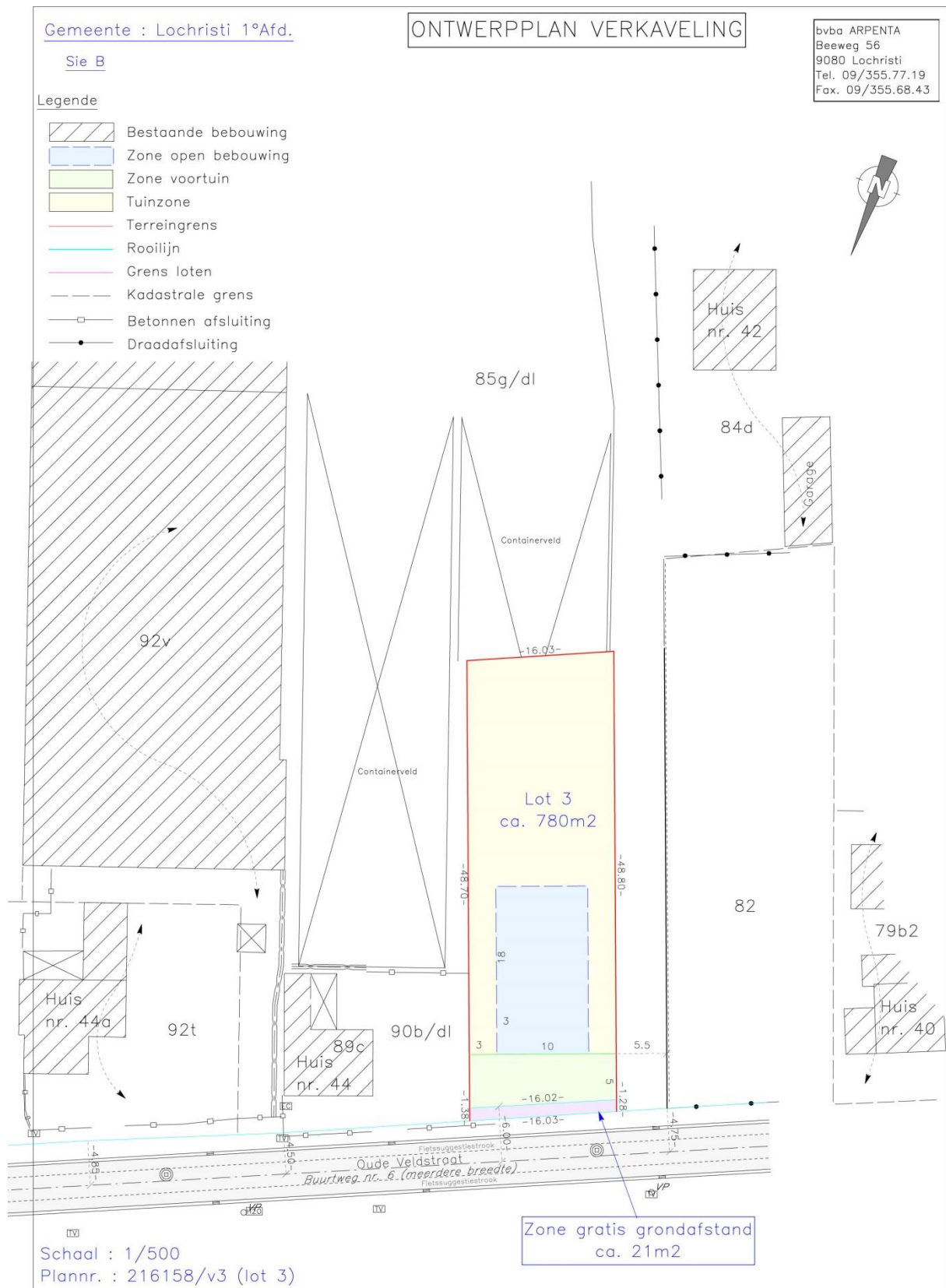
Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein?
- Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?

Randvoorwaarden: er zijn geen randvoorwaarden van toepassing.

2.3.2 Beschrijving geplande werken

Op het terrein zal een verkaveling gerealiseerd worden, bestaande uit één lot voor een eengezinswoning (Figuur 3). Deze wordt aangelegd langs de reeds bestaande wegenis. De aanleg van een woning en omgevingsaanleg betekent vermoedelijk een verstoring van ca. 80 cm à 1 m diepte. De woning mag echter onderkelderde worden. Dit betekent plaatselijk een grotere verstoringdiepte. De locatie van bijvoorbeeld vorstranden, regenwaterputten en huisaansluitingen, die de verstoringdiepte van de eengezinswoning overschrijdt, ligt in het kader van de verkaveling nog niet vast. Ook zijn er indirecte factoren zoals compactie bij de werfingrepen, die een negatieve invloed op het aanwezige bodemarchief hebben.

Figuur 3: Ontwerpplan (Arpenta)

2.3.3 Werkwijze

Het bureauonderzoek heeft betrekking op een zone die gekenmerkt wordt door een lage densiteit aan bebouwing in het verleden. Daarom wordt bijzondere aandacht besteed aan de landschappelijke opbouw en het landgebruik van het gebied.

Voor het bureauonderzoek zijn de aardkundige gegevens online opgezocht via www.dov.vlaanderen en www.geopunt.be. De geomorfologische kaart is niet beschikbaar voor het onderzoeksgebied. Het historisch kaartmateriaal is georeferereerd geraadpleegd op www.geopunt.be.

Het belangrijkste beschikbare historisch kaartmateriaal werd geraadpleegd om de gebruiksgeschiedenis van het onderzoeksgebied van de laatste eeuwen zo goed mogelijk te kennen. Met de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden (1771-1778) en de Atlas der Buurtwegen (1841) worden twee momentopnames bekeken, voorafgaand aan de stafkaarten. De informatie afkomstig uit historisch kaartmateriaal kan een impact hebben op de inschatting van de kwaliteit van het eventueel aanwezige oudere bodemarchief. Beschikbare stafkaarten en luchtfoto's van het onderzoeksterrein werden geraadpleegd op www.geopunt.be en op www.cartesius.be. Ze worden enkel weergegeven in voorliggende studie wanneer ze een relevante bijdrage kunnen leveren aan de onderzoeksvragen met betrekking tot de landschapshistoriek, de gebruiksgeschiedenis van het terrein of de evolutie van de historische bebouwing.

In het kader van de vraagstelling rond het archeologisch potentieel van het terrein werden de Centrale Archeologische Inventaris en de landschapsatlas geraadpleegd. De Centrale Archeologische Inventaris is een inventaris van tot nog toe gekende archeologische vindplaatsen. Vanwege het specifieke karakter van het archeologisch erfgoed dat voor ons verborgen zit in de ondergrond, is het onmogelijk om op basis van de Centrale Archeologische Inventaris met zekerheid uitspraken te doen over de aan- of afwezigheid van archeologische sporen.

2.4 Assessmentrapport

2.4.1 Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied

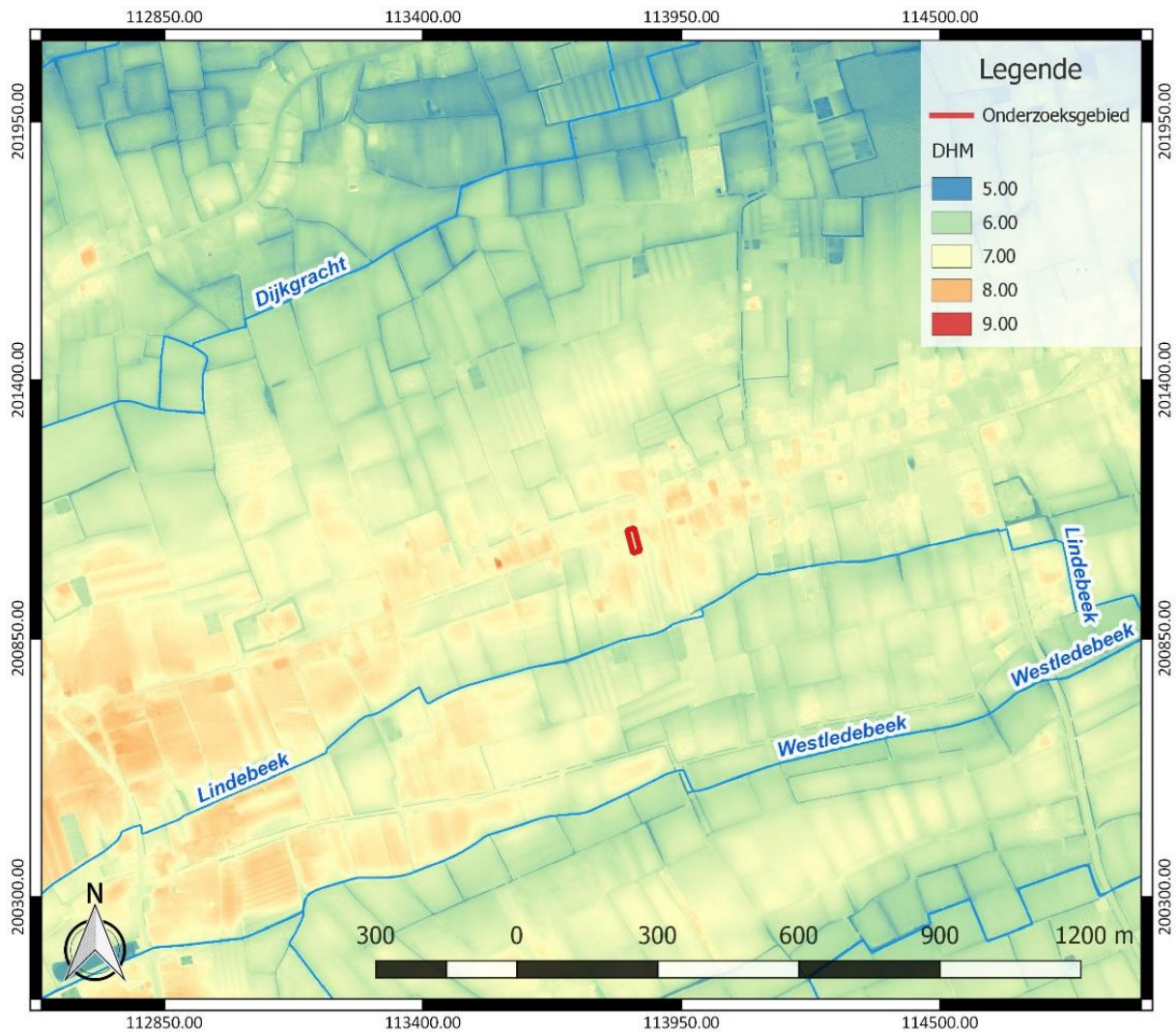
Het onderzoeksgebied is gelegen ten noordoosten van het centrum van Lochristi, langs de Oude Veldstraat in het noorden (Figuur 4). Volgens het gewestplan is het terrein gelegen in woongebieden met landelijk karakter en grenst het aan agrarische gebieden. Hydrografisch behoort het tot het Bekken van de Gentse Kanalen. Ten noorden stroomt de Dijkgracht en ten zuiden de Lindebeek (Figuur 6).

Figuur 4: Luchtfoto van 2016 met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.geopunt.be/kaart>)

Figuur 5: Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM 1m, met aanduiding van het onderzoeksgebied

Figuur 6: Hydrografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied en Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM 1m (<https://www.geopunt.be/kaart>)

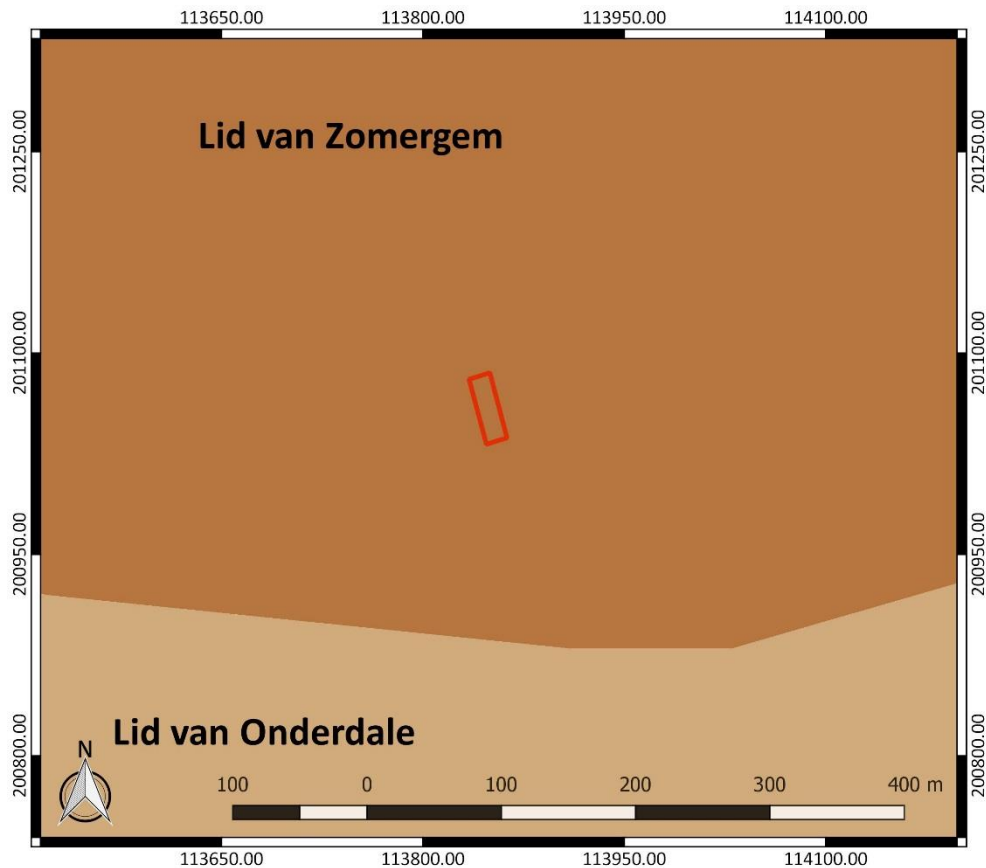
Figuur 7: Hoogteverloop van noordnoordoost naar zuidzuidwest (www.geopunt.be/kaart)

Geomorfologisch behoort Lochristi tot de zogenaamde Vlaamse Vallei, die ten noordoosten van Gent te situeren is. De Vlaamse Vallei is een glaciale erosievallei. Het is een laag en vlak dekzandgebied, met zwak uitgesproken westzuidwest en oostnoordoost georiënteerde zandruggen en depressies.³ Lochristi ligt in de ruggenzone van Zeveneken. Het is een erg vlak zandig gebied. Het reliëf loopt zeer langzaam op vanaf het noorden (waar zich de zuidrand van de Moervaartdepressie bevindt) naar het zuiden toe en daalt zeer geleidelijk vanaf het westen naar het oosten. De ruggenzone strekt zich uit van Oostakker over Lochristi en oostwaarts tot aan de Durmevallei nabij Lokeren. Evenwijdige en overwegend westzuidwest-oostnoordoost gerichte ruggen wisselen af met ondiepe beekdalletjes of opgelijnde kommen die tot 1 à 2 m lager liggen dan de omgeving.⁴

³ Inventaris Onroerend Erfgoed, ID 126625, Kantons Evergem en Lochristi (geraadpleegd op 4 juli 2017)

⁴ De Moor/ Van De Velde 1995, 4,7

Het onderzoeksgebied is te situeren op een westzuidwest-oostnoordoost georiënteerde zandrug (Figuur 5), op een hoogte van 6,9 tot 7,1 m TAW (Figuur 7).

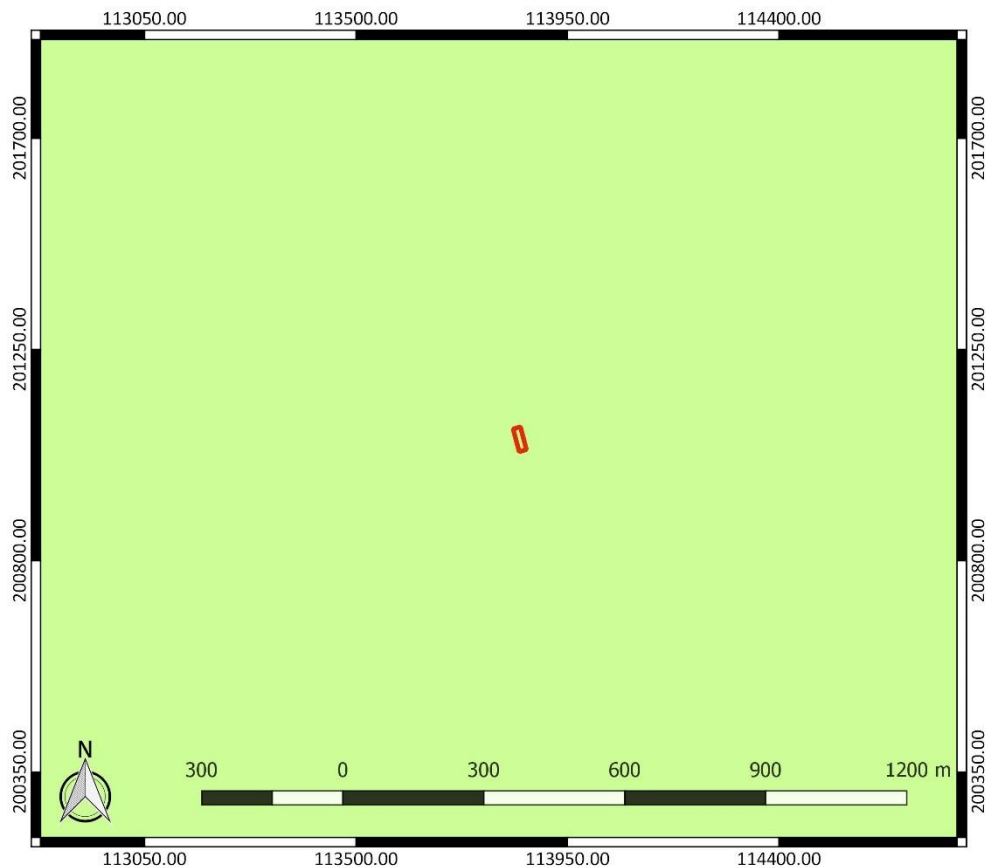
Figuur 8: Tertiaire geologische ondergrond met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

De tertiaire ondergrond (Figuur 8) bestaat uit het Lid van Zomergem. Deze bestaat uit grijsblauwe klei. Ten zuiden van het onderzoeksgebied bevindt zich het Lid van Onderdale. Deze bestaat uit donkergrijs tot grijsgroen fijn zand, met pyrietconcreties, die glauconiet- en glimmerhoudend zijn.⁵

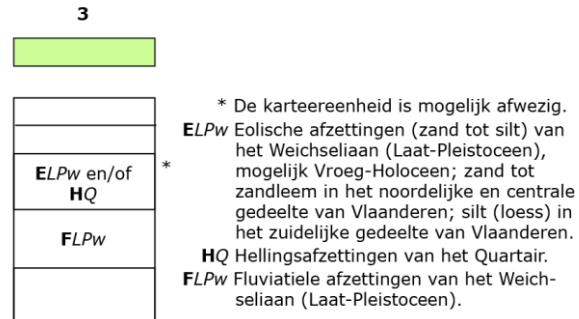
De quartairgeologische kaart (Figuur 9) geeft aan dat in het onderzoeksgebied eolische afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) en mogelijk Vroeg-Holocene voorkomen, en/of hellingsafzettingen van het Quartair. Hieronder bevinden zich fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen).⁶

⁵ www.geopunt.be/kaart

⁶ www.geopunt.be/kaart

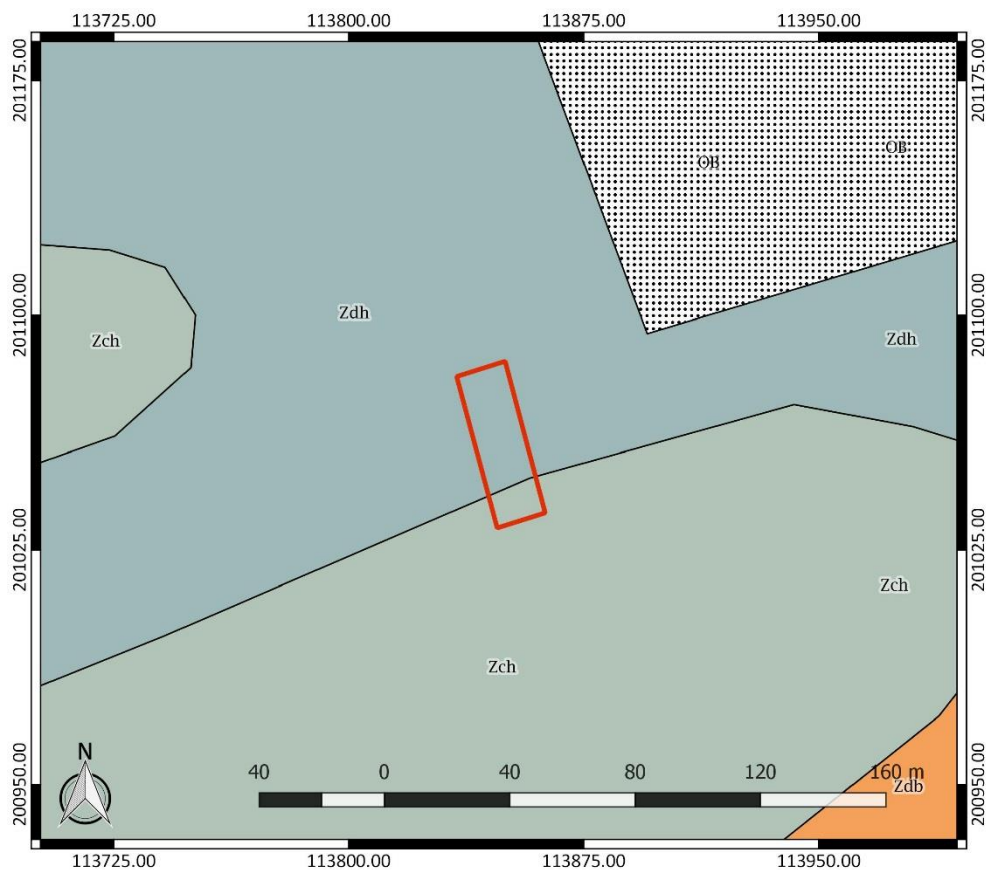
Figuur 9: Quartairegeologische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 10: Legende bij de quartairegeologische kaart (www.geopunt.be)

De bodemkaart (Figuur 11) toont dat centraal binnen het onderzoeksgebied een matig natte en in het zuiden een matig droge zandbodem met verbrokkelde ijzer en/of humus B horizont (resp. Zdh en Zch) te verwachten is.

Het zuiden van het onderzoeksgebied wordt volgens de bodemgebruikskaat ingenomen door akkerland (Figuur 12). In het noorden zijn een garage, verharding, gras en struiken aangegeven. Dit stemt overeen met het beeld dat we zien op een recente luchtfoto (Figuur 4). Volgens de potentiële bodemerosiekaart is de erosiegevoeligheid binnen het onderzoeksgebied verwaarloosbaar (Figuur 13).

Figuur 11: Bodemkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 12: Bodemgebruikskaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 13: Potentiële bodemerosiekaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be), met groen: verwaarloosbaar

2.4.2 Historische beschrijving van het onderzochte gebied

De oude vorm van Lochristi is "Lo", in het Germaans "open plek in een bos" en oorspronkelijk doelend op de open plek in het Lobos. In 1210 was de oudste vermelding "Lo" al verruimd tot een groter gebied dan het Lobos. Lochristi maakte met het later (1287) van Lochristi afgescheiden Zeveneken deel uit van het bosrijke gebied ten noordoosten van Gent, dat zich uitstrekte tot Lokeren en gemeenschappelijk bezit was van het dorp Achtene, een nederzetting op de grens van Lochristi en Oostakker. Dit gebied werd door de Heilige Amandus aangekocht als bezit voor de door hem te Gent gestichte Sint-Baafsabdij.⁷

Door verdeling van het abdijbezit in 819 tussen de kloostergemeenschap en de abt werd de Sint-Baafsheerlijkheid een abbatiaal goed. Vanaf 1067 was de Heilige Kerstkerk (gelegen op het Sint-Baafsdorp naast de Sint-Baafsabdij te Gent) de parochiekerk van de later afzonderlijke parochies Lochristi, Zeveneken, Zaffelare, Oostakker, Desteldonk en Mendonk (samen de Sint-Baafsheerlijkheid vormend). De bezittingen van Sint-Baafsabdij werden in de 9de eeuw geïsurpeerd door de Graaf van Vlaanderen en na terugkeer van de monniken in het begin van de 12de eeuw gedeeltelijk gerestitueerd, voornamelijk het zuidelijke en oostelijke deel van Lochristi dat in de 13de eeuw in cultuur werd gebracht. Lobos zou pas in de 14de eeuw ontgonnen zijn. Op de tot heidegronden gedegenerende hogere zandstroken ontstonden van west naar oost oude verkeerswegen.⁸

⁷ Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: Lochristi, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121321> (geraadpleegd op 24 juli 2017)

⁸ Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: Lochristi, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121321> (geraadpleegd op 24 juli 2017)

Administratief behoorde Lochristi tot de kasselrij van de Oudburg van Gent. Vanaf de 14de eeuw werd sancti Christi toegevoegd aan de naam Lo om het gebied te onderscheiden van andere abdijbezittingen met de naam Lo. Tussen 1221 en 1280 werd Lochristi een afzonderlijke parochie. Het noordwestelijk deel van Lochristi werd door de graaf langer achtergehouden en later gerestitueerd aan de Sint-Baafsabdij, maar deze gebieden bleven afzonderlijke entiteiten. Het betreft onder meer de keure van Hijile, die in 1560 aan de abdij werd overgedragen, en het laatschap Heindrikslaar. Met de dood van de laatste abt van de Sint-Baafsabdij in 1563 ging Lochristi met de rest van de Sint-Baafsheerlijkheid over in handen van het bisdom Gent.⁹

Figuur 14: Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Op de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgemaakt op initiatief van graaf de Ferraris (1771-1778) is het onderzoeksgebied ten noorden van een historische weg aangegeven. In confrontatie met jongere kaarten en de aanduiding van “Oude Veldt Straete” op de zgn. Ferrariskaart kunnen we besluiten dat het om de historische voorloper van de huidige Oude Veldstraat, die ten noorden van het terrein gelegen is. Het lijkt er daarom op dat het terrein op de zgn. Ferrariskaart in werkelijkheid ten zuiden van de weg gesitueerd moet worden (Figuur 14). In dat geval was het terrein in gebruik als akkerland. Op de Atlas der Buurtwegen (1841) is een percelering te zien die al sterk lijkt op de huidige percelering (Figuur 15). De bebouwing is in de omgeving niet toegenomen. Waarschijnlijk was het terrein nog steeds in gebruik als akkerland. Een topografische kaart uit 1938 (Figuur 16) geeft een gelijkaardig beeld. Op een luchtfoto uit 1971 (Figuur 17) is voor het eerst een gebouw in het noordoosten van het onderzoeksgebied te zien. Een luchtfoto uit 1979-1990 (Figuur 18) toont dat het terrein in gebruik bleef als akkerland. De verharding in het noorden van het terrein (Figuur 4) is nog niet te zien.

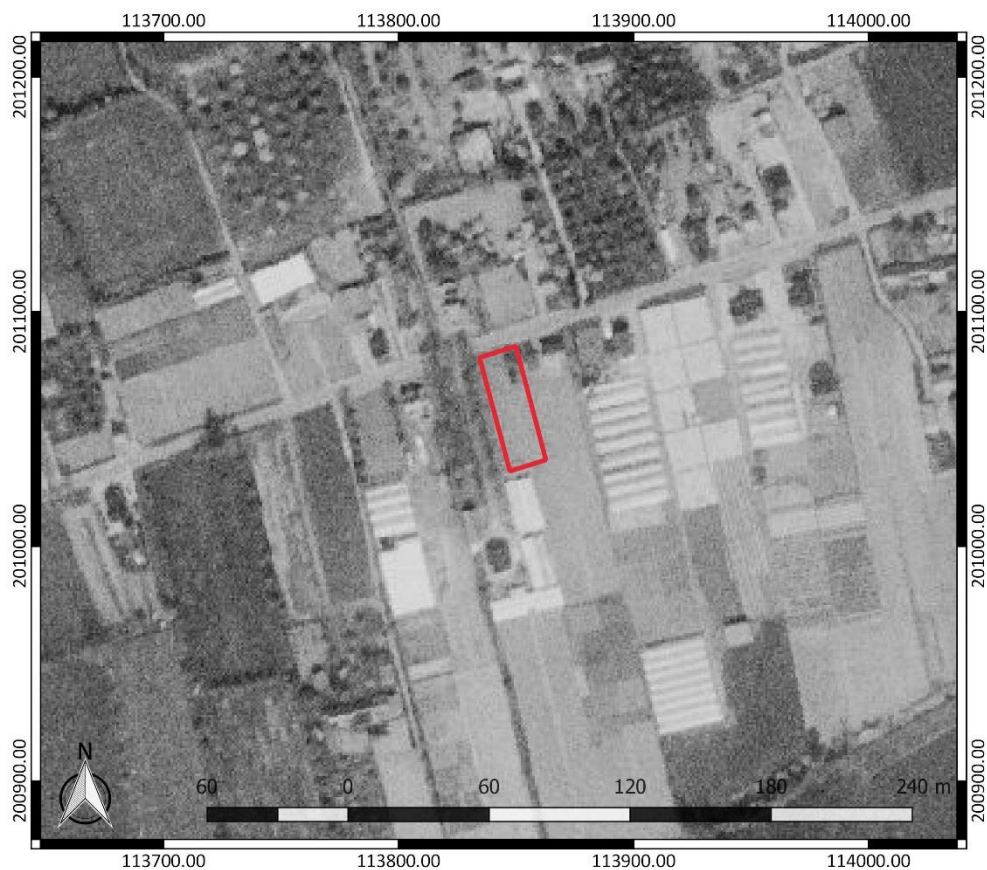
⁹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: Lochristi, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121321> (geraadpleegd op 24 juli 2017)

Figuur 15: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 16: Topografische kaart uit 1938 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.cartesius.be)

Figuur 17: Luchtfoto uit 1971 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

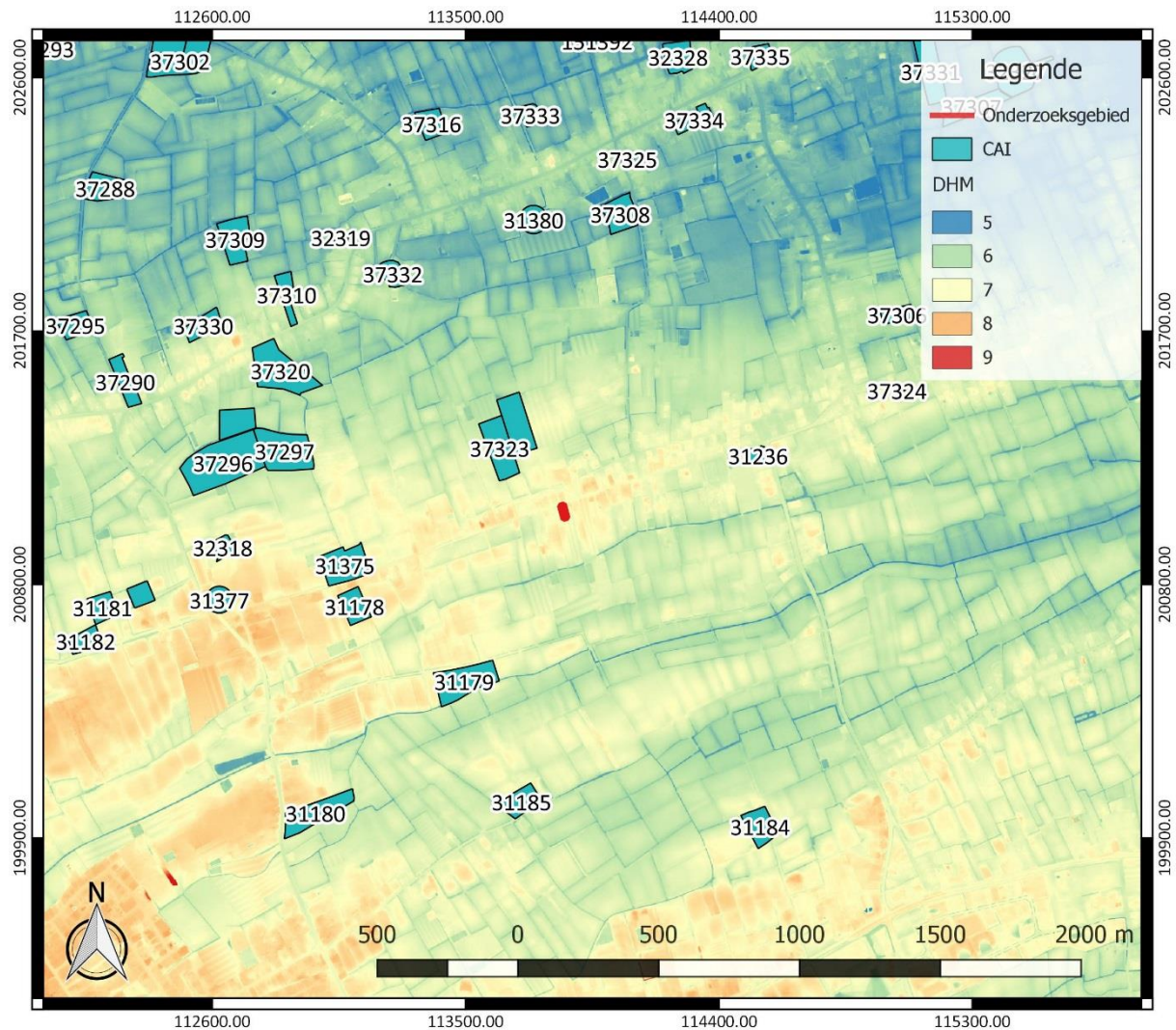

Figuur 18: Luchtfoto uit 1979-1990 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

2.4.3 Het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) vermeldt een aantal locaties in de omgeving van het onderzoeksgebied waar archeologische resten gekend zijn (Figuur 19). De in de nabijheid gelegen archeologische waarden en de locaties gesitueerd ter hoogte van een gelijkaardige landschappelijke situatie, worden besproken. Ze zijn het relevantste om het archeologisch potentieel van het terrein in te schatten.

In de onmiddellijke omgeving van het onderzoeksgebied zijn op locatie CAI ID 37323 en daarbij aangrenzend CAI ID 37311, vondsten uit de steentijd gedaan. Aan de hand van veldprospectie zijn er een microkling, niet-geretoucheerde afslagen, een schrabber, een corticale hiel van een kling en een kleine verbrande afslag gevonden.¹⁰ Uit de nieuwe tijd werden er sporen van een korenwindmolen uit de 18de eeuw gevonden op locatie CAI ID 31236. Van de molenberg zijn geen sporen bewaard gebleven.¹¹

Figuur 19: Overzichtskartaal Centrale Archeologische Inventaris met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://geo.onroerendergoed.be/>), weergegeven op het DHM

¹⁰ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 37323, Hellegoed (ZA198) (geraadpleegd op 10 juli 2017)

Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 37311, Hellegoed (ZA143) (geraadpleegd op 10 juli 2017)

¹¹ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 31236, Lindemolen (geraadpleegd op 10 juli 2017)

Andere resten van lithisch materiaal uit de steentijd zijn in de omgeving onder meer gevonden ter hoogte van de locaties CAI ID 31178 tot 31182, 37295, 37297, 37306, 37309, 37310, 37320 en 37321 (ten noorden van CAI ID 37296). De vondsten bestonden uit kernen, afslagschrabbers, afslagen, microklingen, (corticale) niet-geretoucheerde en geretoucheerde afslagen en klingen, artefacten met (zwaar) verbrijzelde boorden, een bec, geweerkeien en enkele onbepaalde artefacten. Deze vondsten werden aan de hand van veldprospectie gedaan.¹²

Op locatie CAI ID 37324 was een laatmiddeleeuwse molen aanwezig. Voor 1626 bevond de molen zich op een andere plaats.¹³ Uit dezelfde periode zijn in de omgeving verschillende sites met walgracht gelokaliseerd. Een voorbeeld is CAI ID 31183 (ten oosten van CAI ID 31181). Op locatie CAI ID 37330 is bij veldprospectie een site met walgracht uit de late middeleeuwen gevonden. Een andere site met walgracht, die teruggaat tot de 16de eeuw, is gesitueerd ter hoogte van locatie CAI ID 32318. Het gaat om een abdijpachthoeve. Een andere laatmiddeleeuwse hoeve is te vinden ter hoogte van CAI ID 31377.¹⁴ Een rechthoekige, volledig afgelijnde site met walgracht is aangetroffen op CAI ID 31375. Ook deze dateert uit de middeleeuwen.¹⁵

De overige gekende archeologische waarden in de omgeving bevinden zich al op grote afstand van het onderzoeksgebied en kennen een andere landschappelijke ligging. Daarom zijn ze weinig relevant om het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied in te schatten. Ze worden hier niet nader toegelicht.

2.4.4 Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese

Na uitvoering van het bureauonderzoek kunnen de onderzoeksvragen die vooropgesteld werden, beantwoord worden.

Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein?

Het onderzoeksgebied kent een gunstige landschappelijke ligging, op de uitloper van een westzuidwest-oostnoordoost georiënteerde zandrug, op korte afstand ten opzichte van de Lindebeek. Gekende archeologische waarden in de omgeving omvatten voornamelijk vondsten uit de steentijd en vondsten uit de nieuwe tijd. Op basis van historische kaarten zijn er echter geen concrete aanwijzingen voor de aanwezigheid van waardevolle archeologische resten uit deze periode. Het onderzoeksgebied is wel gelegen langs een historisch wegtracé en bevindt zich verder op grote afstand van het historische centrum van Lochristi.

Er zijn geen concrete aanwijzingen voor de aanwezigheid van een waardevolle archeologische vindplaats op het terrein. Er zijn echter evenmin elementen waardoor we de aanwezigheid van vondsten uit de steentijd, de metaaltijden, de Romeinse tijd of de middeleeuwen met zekerheid kunnen uitsluiten op het terrein. De erg beperkte oppervlakte van de zone waar werken gepland worden, met name ca. 780 m², maakt wel dat de kans erg klein is dat in geval van bijkomend archeologisch vooronderzoek op het terrein er een waardevolle archeologische vindplaats vastgesteld wordt.

¹² Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 31178, Oude Veldstraat (LO5); CAI ID 31179, Smalhaveld (LO7); CAI ID 31180, Hoekskenstraat (LO12); CAI ID 31181, Verleydonkstraat (LO14); CAI ID 31182, Verleydonkstraat (LO18); CAI ID 37295, Gelei (ZA27); CAI ID 37297, Vierweegse (ZA31); CAI ID 37306, Persijzer (ZA107); CAI ID 37309, Nerenhoek (ZA139); CAI 37310, Rechtstraat (ZA141); CAI ID 37320, Rechtstraat (ZA191); CAI ID 37321, Vierweegse (ZA192) (geraadpleegd op 10 juli 2017)

¹³ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 37324, Clercqsmolen (ZA202) (geraadpleegd op 10 juli 2017)

¹⁴ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 31183, Bruinewal Lochristi; CAI ID 37330, Goed ten Briele (ZA218); CAI ID 37332, Goed ter Laakt (ZA220); CAI ID 32318, Bruinewal Zaffelare (ZA217); CAI ID 31377, Utter Crusen (geraadpleegd op 10 juli 2017)

¹⁵ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 31375, Goed ter Hellen (ZA227) (geraadpleegd op 10 juli 2017)

Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?

Historische kaarten en luchtfoto's geven aan dat het terrein vanaf de 18de eeuw tot op heden steeds in gebruik geweest is als akkerland. Dit geeft aan dat er geen grootschalige verstoringen te verwachten zijn binnen het onderzoeksgebied aan de hand van de gebruiksevolutie van het terrein tijdens de nieuwe en de nieuwste tijd. We verwachten bijgevolg een goed bewaard bodemarchief.

Wat is de impact van de geplande werken?

Binnen het volledige onderzoeksgebied worden werken gepland. De voornaamste werken omvatten de bouw van woningen. Van verschillende bodemingrepen ligt de precieze verstoringsdiepte niet vast. Ook dient in acht genomen te worden dat de geplande werken compactie van de bodem zullen veroorzaken buiten de zones waar de eigenlijke werken voorzien worden. Dit doet besluiten dat binnen het volledige onderzoeksgebied het bodemarchief bedreigd is.

2.4.5 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Het bureauonderzoek doet besluiten dat de kans klein is dat een waardevolle archeologische vindplaats aangetroffen wordt op het terrein, in geval van bijkomend archeologisch vooronderzoek. Op basis van vondsten in de ruime omgeving en de landschappelijke ligging van het terrein is de aanwezigheid van vondsten uit de steentijd, de metaaltijden, de Romeinse tijd of de middeleeuwen niet volledig uit te sluiten. De beperkte oppervlakte van de zone waar werken gepland worden, met name een zone van ca. 780 m², reduceert wel sterk de kans dat dergelijke vondsten aanwezig zijn op het terrein. De aanwijzingen met betrekking tot het archeologisch potentieel van het terrein zijn te weinig concreet om te kunnen spreken van een hoog potentieel op kennisvermeerdering in geval van bijkomend vooronderzoek. Daarom worden in het kader van de geplande werken geen bijkomende archeologische maatregelen nodig geacht.

3 Samenvatting

Het bureauonderzoek doet besluiten dat de kans klein is dat een waardevolle archeologische vindplaats aangetroffen wordt op het terrein, in geval van bijkomend archeologisch vooronderzoek. Op basis van vondsten in de ruime omgeving en de landschappelijke ligging van het terrein is de aanwezigheid van vondsten uit de steentijd, de metaaltijden, de Romeinse tijd of de middeleeuwen niet volledig uit te sluiten. De beperkte oppervlakte van de zone waar werken gepland worden, met name een zone van ca. 780 m², reduceert wel sterk de kans dat dergelijke vondsten aanwezig zijn op het terrein. De aanwijzingen met betrekking tot het archeologisch potentieel van het terrein zijn te weinig concreet om te kunnen spreken van een hoog potentieel op kennisvermeerdering in geval van bijkomend vooronderzoek. Daarom worden in het kader van de geplande werken geen bijkomende archeologische maatregelen nodig geacht.

4 Bibliografie

De Moor, G./D. Van De Velde, 1995: *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart. Kaartblad 14 Lokeren*, Gent.

4.1 Publicaties

4.2 Websites

Cartesius (2017)
<https://www.cartesius.be>

Centrale Archeologische Inventaris (2017)
<https://cai.onroenderfgoed.be>

Databank ondergrond Vlaanderen (2017)
<http://dov.vlaanderen.be>

Geoportaal Onroerend Erfgoed (2017)
<https://geo.onroenderfgoed.be/>

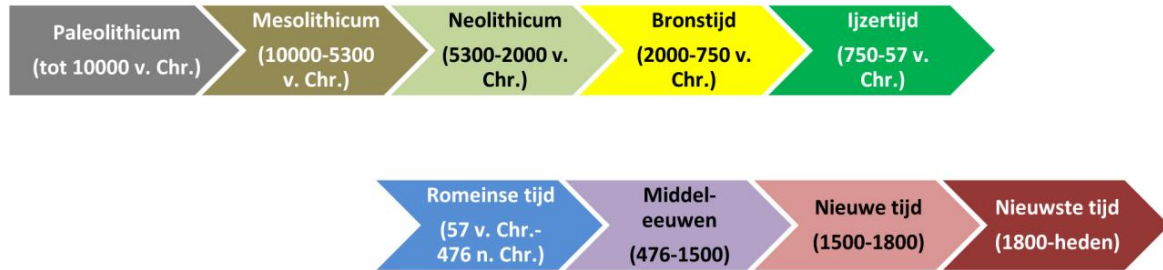
Geopunt Vlaanderen (2017)
<http://www.geopunt.be/>

Inventaris Onroerend Erfgoed (2017)
<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Onderzoeksbalans Onroerend Erfgoed Vlaanderen (2017)
<https://www.onderzoeksbalans.be>

5 Bijlagen

5.1 Archeologische periodes

5.2 Plannenlijst

Plannenlijst bureauonderzoek: projectcode 2017F87

Plan-nummer	Type	Onderwerp	Aanmaak-schaal	Aanmaak-wijze	Datum
1	Kadasterplan	Locatie onderzoeksgebied	1:1	Digitaal	05/07/2017
2	Topografische kaart	Locatie onderzoeksgebied	1:1	Digitaal	05/07/2017
3	Bouwplan	Ontwerpplan	1:1	Digitaal	27/07/2017
4	Hoogtemodel	Digitaal hoogtemodel terrein en omgeving	1:1	Digitaal	07/07/2017
5	Hydrografische kaart	Locatie onderzoeksgebied	1:1	Digitaal	07/07/2017
6	Doorsnede	Terreinverloop	1:1	Digitaal	10/07/2017
7	Tertiaire geologische kaart	Locatie onderzoeksgebied	1:1	Digitaal	05/07/2017
8	Quartaargeologische kaart	Locatie onderzoeksgebied	1:1	Digitaal	05/07/2017
9	Bodemkaart	Locatie onderzoeksgebied	1:1	Digitaal	05/07/2017
10	Bodemgebruikskaart	Locatie onderzoeksgebied	1:1	Digitaal	05/07/2017
11	Bodemerosiekaart	Locatie onderzoeksgebied	1:1	Digitaal	05/07/2017
12	Historische kaart	Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden	1:1	Digitaal	07/07/2017
13	Historische kaart	Atlas der Buurtwegen	1:1	Digitaal	07/07/2017
14	Topografische kaart	1938	1:1	Digitaal	10/07/2017
15	CAI-kaart	CAI vondstlocaties	1:1	Digitaal	10/07/2017

5.3 Fotolijst

Fotolijst bureauonderzoek: projectcode 2017F87

ID	Type	Onderwerp	Vervaardiging	Datum
F1	Luchtfoto	Toestand terrein 2016	Digitaal	05/07/2017
F2	Luchtfoto	Toestand terrein 1971	Digitaal	07/07/2017
F3	Luchtfoto	Toestand terrein 1979-1990	Digitaal	07/07/2017